

**REKOMENDACJE KONSULTANTA KRAJOWEGO
W DZIEDZINIE CHIRURGII ONKOLOGICZNEJ
ORAZ
POLSKIEGO TOWARZYSTWA CHIRURGII ONKOLOGICZNEJ W ZAKRESIE DIAGNOSTYKI
I LECZENIA CHORYCH NA RAKA TARCZYCY**

REKOMENDACJE OGÓLNE

Zaleca się aby chorzy na raka tarczycy byli leczeni w specjalistycznych ośrodkach referencyjnych lub w jednostkach o dużym doświadczeniu w zakresie chirurgii endokrynologicznej, w których jest leczonych minimum 50 chorych na raka tarczycy rocznie.

Leczenie operacyjne powinien prowadzić specjalista chirurgii onkologicznej lub ogólnej mający doświadczenie w operacjach zarówno nisko- jak i wysoko- zaawansowanych raków, a także biegły w operacjach w zakresie układu chłonnego szyi.

Chorzy na raka rdzeniastego tarczycy (w tym postać dziedziczną) z uwagi na rzadkie występowanie, odrębne wymagania diagnostyczno-terapeutyczne powinni być leczeni jedynie w kilku wybranych ośrodkach referencyjnych.

Leczenie chorych na raka tarczycy ma charakter wielodyscyplinarny. Wymaga współpracy chirurgów, patologów, endokrynologów, specjalistów medycyny nuklearnej, radiologów czy biologów molekularnych.

Ośrodki medyczne wykonujące procedury diagnostyczno-terapeutyczne w tym zakresie powinny mieć następujące możliwości:

ORGANIZACYJNE:

Możliwość wykonywania badań USG szyi.

Możliwość wykonywania i oceny biopsji aspiracyjnej cienkoigłowej zmian ogniskowych w tarczycy, podejrzanych węzłów chłonnych lub ognisk podejrzanych o nawrót.

Pracownię histopatologiczną o doświadczeniu w ocenie preparatów cytologicznych i histopatologicznych zmian ogniskowych w tarczycy i węzłach chłonnych w miejscu; lub umowa z ośrodkiem zewnętrznym.

Wskazana możliwość wykonywania badań doraźnych.

Przed kwalifikacją chorego do zabiegu operacyjnego konieczne jest potwierdzenie rozpoznania przez dwóch niezależnych patologów.

Zakład medycyny nuklearnej doświadczony i przystosowany do diagnostyki i terapii chorych na raka tarczycy miejscu; lub umowa z ośrodkiem zewnętrznym.

Możliwość pooperacyjnego monitorowania gospodarki wapniowo-fosforanowej.

Możliwość pooperacyjnego badania laryngologicznego.

Możliwość konsultacji endokrynologicznej

Możliwość wykonania (w razie wskazań) TK, PET-TK MNR w miejscu lub na podstawie umowy z ośrodkiem zewnętrznym.

Zakład radioterapii w miejscu lub umowa z ośrodkiem zewnętrznym (dla wybranych przypadków).

MERYTORYCZNE:

W Polsce rekomendacje dotyczące diagnostyki i leczenia chorych na raka tarczycy są opracowywane i modyfikowane cyklicznie od 1995 r.

Ostatnie uaktualnienie zostało opublikowane w 2018 i uzupełnione o ocenę poszczególnych rekomendacji polskich w dowody naukowe zgodnie z wiedzą medyczną opartą na danych naukowych (EBM, *Evidence Based Medicine*):

Guidelines of Polish National Societies Diagnostics and Treatment of Thyroid Carcinoma. 2018 Update.

Jarząb B, Dedecjus M, Słowińska-Klencka D, Lewiński A, Adamczewski Z, Anielski R, Bağlaj M, Bałdys-Waligórska A, Barczyński M, Bednarczuk T, Bossowski A, Buziak-Bereza M, Chmielik E, Cichocki A, Czarniecka A, Czepczyński R, Dzięcioł J, Gawlik T, Handkiewicz-Junak D, Hasse-Lazar K, Hubalewska-Dydejczyk A, Jażdżewski K, Jurecka-Lubieniecka B, Kalemba M, Kamiński G, Karbownik-Lewińska M, Klencki M, Kos-Kudła B, Kotecka-Blicharz A, Kowalska A, Krajewska J, Kropińska A, Kukulska A, Kulik E, Kułakowski A, Kuzdak K, Lange D, Ledwon A, Lewandowska-Jabłońska E, Łącka K, Michalik B, Nasierowska-Guttmejer A, Nauman J, Niedziela M, Małecka-Tendera E, Oczko-Wojciechowska M, Olczyk T, Paliczka-Cieślik E, Pomorski L, Puch Z, Roskosz J, Ruchała M, Rusinek D, Sporny S, Stanek-Widera A, Stojcev Z, Syguła A, Syrenicz A, Szpak-Ulczo S, Tomkalski T, Wygoda Z, Włoch J, Zembala-Nożyńska E. **Endokrynol Pol. 2018;69(1):34-74. doi: 10.5603/EP.2018.0014.**

Publikacja jest ogólnie dostępna

Rekomendacje te zostały opracowane przez ekspertów wytypowanych przez następujące Polskie Towarzystwa Naukowe:

Polskie Towarzystwo Endokrynologiczne,

Polskie Towarzystwo Onkologiczne,

Polskie Towarzystwo Tyreologiczne,

Polskie Towarzystwo Patologów

Towarzystwo Chirurgów Polskich,

Polskie Towarzystwo Chirurgii Onkologicznej,

Polskie Towarzystwo Onkologii Klinicznej,

Polskie Towarzystwo Radioterapii Onkologicznej,

Polskie Towarzystwo Medycyny Nuklearnej,

Polskie Towarzystwo Endokrynologii Dziecięcej,

Polskie Towarzystwo Chirurgów Dziecięcych,

Polskie Towarzystwo Ultrasonograficzne

Rekomendacje stanowią aktualny kompleksowy zbiór zaleceń dotyczących diagnostyki i leczenia chorych na raka tarczycy i powinny być podstawą prowadzonego w danym ośrodku postępowania diagnostyczno-terapeutycznego.

Podsumowanie

1. stopień istotności poszczególnych zaleceń dla efektywności, bezpieczeństwa oraz jakości opieki nad chorymi z danym nowotworem - zalecenia te są dokumentem niezbędnym dla poprawy efektywności i jakości opieki nad chorymi z omawianymi typami nowotworów;
2. możliwość monitorowania stopnia implementacji poszczególnych zaleceń w systemie opieki zdrowotnej - jest możliwy poprzez realizację zaleceń organizacyjnych i ocenę jakości leczenia
3. wpływ poszczególnych zaleceń na stymulację podnoszenia jakości systemu opieki zdrowotnej - w poszczególnym kraju zalecenia takie są dokumentami obowiązującymi
4. status finansowania ze środków publicznych technologii medycznych, świadczeń wyszczególnionych w poszczególnych zaleceniach, możliwości realizacji danego zalecenia w kontekście polskiego systemu opieki zdrowotnej - omawiane zalecenia dotyczą technologii finansowanych z publicznych środków, a ich charakter ma charakter porządkujący i poprawiający jakość standardów opieki. Konsolidacja świadczeń w założeniu powinna pomniejszyć koszty diagnostyki i leczenia skoncentrowanych w ośrodkach, które będą spełniały kryteria udziału w programie.